

เยี่ยมชาวไทยที่ไทรบุรี

ทักษิณ สลาตัน

ศูนย์การค้าเคดาห์

พิพิธภัณฑ

เดือนเมษายนที่ผ่านมานี้ ผมและเพื่อนร่วมสิบคนเดินทางไปเยี่ยมชาวไทยที่ไทรบุรีหรือรัฐเคดาห์ของมาเลเซีย โดยเดินทางผ่านชายแดนไทยที่อำเภอสะเดา จังหวัด

สงขลา และเข้าเขตมาเลเซียที่ด่านจันโหลน และบุกิตกาบูอิตัม หรือบ้านไม้ดำ ที่บ้านไม้ดำมีร้านค้าขายของปลอดภาษีไว้บริการนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ

จากด้านมาเลเซียดังกล่าว

รถเล่นไปทางถนนคู่ ลาดยางอย่างดี ตรงกลางทำเป็นเกาะมีเสาไฟฟ้าเรียงรายไปกับความยาวของถนน พวกเรามุ่งตรงไปทางอำเภอจิดราสู่ออลสตาร์เมืองหลวงของไทรบุรี ที่อำเภอจิดราเริ่มมหาวิทยาลัยใหม่ของมาเลเซียชื่อ มหาวิทยาลัยอูตตระ เสียดยพวกเขาไม่มีเวลาเยี่ยมชมเพราะเกรงว่าจะไปถึงหมู่บ้านคนไทยเป็นเวลามืดค่ำ

ระยะทางจากชายแดนไทยถึงออลสตาร์ประมาณ ๔๕ กม. รถยนต์เล่นไม่ถึงครึ่งชั่วโมงก็ถึงออลสตาร์เมืองหลวงของมาเลเซียภาคเหนือ ออลสตาร์นอกจากเป็นเมืองใหญ่ของรัฐเคดาห์แล้ว ที่รองลงมาคือสุโหงปัตตานี ซึ่งเป็นเส้นทางที่จะไปปัตเตอร์เวท เกาะลังกาวิ และเกาะปีนังหรือเกาะหมาก

เขตชุมชนใหญ่ของออลสตาร์มีอาคารก่อสร้างทั้งเก่าและใหม่ล้วนแสดงให้เห็นสถาปัตยกรรมแบบตะวันตกและตะวันตกที่สวยงาม ไม่ว่าจะเป็นห้างสรรพสินค้า ไฮเทล ธนาคาร วังสุลต่านพิพิธภัณฑ มีสยิด และวัดไทย

ไทรบุรีเป็นเมืองโบราณคู่กับจังหวัดปัตตานี ต่างก็ตั้งอยู่ชายทะเล มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์

ครอบครัวคุณครูละเอียด ศิริรินทร์

ไทรบุรีเป็นอยู่ข้าวอยู่น้ำหรือกระดูกสันหลังของมาเลเซีย เราเห็นทุ่งนาที่เก็บเกี่ยวข้าวแล้วดูสุดสายตาสองข้างทางบางแห่งมีสวนยางพาราผลิบ่อยอ่อนดูเขียวชอุ่ม นอกจากนี้ไทรบุรียังเป็นแหล่งสำคัญในการทำเหมืองแร่ดีบุก ดังนั้นตั้งแต่อดีตเป็นต้นมาไทรบุรีจึงเป็นฐานเศรษฐกิจและฐานเกษตรที่สำคัญ จึงเป็นที่หมายปองของไทย และพม่าตลอดจนถึงจักรวรรดินิยมชาติอังกฤษ

มองอดีต

พระยาไทรบุรีท่านหนึ่งที่ผมเคยรู้จักจากการอ่านหนังสือประวัติศาสตร์ คือพระยาไทรบุรี ประเสริฐ หรือสุลต่านอาหมัด ทายุดดิน ท่านผู้นี้ได้หนีไปอยู่ที่ปีนังหรือเกาะหมาก เมื่อครั้งเจ้าเมืองนครศรีธรรมราช (น้อย) ยกทัพไปตีไทรบุรีเมื่อปี ๒๓๖๔ ที่เกาะหมากตอนนั้นอังกฤษได้เข้าไปจากเมืองไทรบุรีปีละ ๖,๐๐๐ เหรียญ

เมื่อเมืองไทรบุรีว่างผู้ปกครองเจ้าเมืองนครศรีธรรมราช (น้อย)

จึงตั้งบุตรคน คือ พระภักดีบริรักษ์ (แสง) เป็นพระยาไทรบุรี ช่วงนี้แหละครับที่บุตรหลานสุลต่านไทรบุรีต้องการอำนาจคืน เช่นไปร่วมมือกับวันมาลีโจรสลัดเข้าตีเมืองไทร และเมืองอื่น ๆ แต่ทางฝ่ายไทยปราบและสงบศึกลงได้ภายหลังไทยได้แบ่งไทรบุรีออกเป็น ๔ เมือง คือ กูบังปาสุ ปะลิส สดุด และไทรบุรี พร้อมกับแต่งตั้งลูกหลานของพระยาไทรบุรีปะแงรันเป็นเจ้าเมืองขึ้นกับเมืองนครศรีธรรมราชตามเดิม

สมัยรัชการที่ ๕ มีการจัดตั้งมณฑลไทรบุรีขึ้น โดยรวมเมืองทั้ง ๔ เข้าด้วยกันและแต่งตั้งคนกู้อับดุลฮามิด เจ้าพระยาไทรบุรี เป็นพระยาฤทธิสงครามภักดี ดำรงตำแหน่งข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลไทรบุรี ท่านผู้นี้มีภรรยาเป็นสตรีไทยคือ คุณหญิงเนื่อง นนทนาคร และมีบุตรชายที่เรารู้จักคือ คนกู้อับดุลเลาะห์มาน นายกรัฐมนตรีคนแรกของมาเลเซีย สมัยเดียวกันนี้เองตรงกับปี ๒๔๕๒ เราต้องเสียดิน

แดนไทรบุรี พร้อมกับปะลิส กัณฑ์ และดรงกานู ให้แก่อังกฤษเพื่อแลกเปลี่ยนอธิปไตยทางศาล ต่อมาอังกฤษได้ปลดปล่อยให้มาเลเซียได้รับอธิปไตยเมื่อปี ๒๕๐๐

คุณครูละเอียด ศิริรินทร์

เอาละครับกลับมาพูดถึงการเดินทางต่อไป ที่อลอสตาร์เราแวะที่วัดนิโครธาราม ซึ่งตั้งอยู่ที่ดีลือกวันจาร์ บริเวณวัดมีอาคารพุทธสมาคมรัฐเคดาห์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโบสถ์หลังใหญ่ดูเด่นสง่าด้วยสถาปัตยกรรมไทย

พระอธิการบำ จิตบุญโญ เจ้าอาวาส และท่านมหาสังจาให้การต้อนรับเป็นอย่างดี ท่านมหาสังจาจะทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์นำเราไปเยี่ยมหมู่บ้านคนไทยได้บอกให้พวกเราทราบว่ “วันนี้คุณครูละเอียด บ้านทุ่งควายมารับแต่พวกเราต้องรอหน่อยคง ๔ โมงเย็นเพราะคุณครูไปรับยาที่โรงพยาบาล แกเป็นโรคหัวใจมาหลายปีแล้ว”

“คุณครูละเอียด นามสกุลศิริรินทร์ ใช่ไหมครับ” ผมถามเพราะก่อนจะมาไทรบุรีผมได้อ่านเรื่องคนไทยในมาเลเซีย ซึ่งค้นคว้าโดยคุณธำรงค์ศักดิ์ อนุวัฒน์นะ พิมพ์เมื่อปี ๒๕๑๗

ท่านมหาสังจาพยักหน้ารับ “คุณครูละเอียดเดิมเป็นชาวบ้านปรีก อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา เดินทางมาสอนหนังสือไทยที่นี่ตั้งแต่คุณครูยังสาว เวลานี้อายุไม่ต่ำกว่า ๕๕ ปี ตอนนั้นพระอธิการฮก พรหมสโร เจ้าอาวาสวัดนิโครธารามมองครก่อนที่ตาบอดได้ช่วย

วัดราชานุประดิษฐ์

เหลือคุณครูละเอียดเกี่ยวกับสอนภาษาไทยมาโดยตลอด เวลานี้ถึงท่านมรรณภาพไปแล้ว ทางวัดก็มีมูลนิธิสนับสนุนผลงานดังกล่าวเรื่อยมา”

พระคุณเจ้าพูดต่ออีกว่า “คุณครูละเอียด มีสามชื่อ นายถวัลย์ ช่างปั้นช่างหล่อมีอดีตคนหนึ่ง มีลูกด้วยกัน ๔-๕ คน อาตมาคิดว่ารายละเอียดต่าง ๆ คงได้ฟังจากคุณครูเพิ่มเติมอีก”

คุณหญิงเนื่อง นนทนาคร ระหว่างที่รอรอคุณครูละเอียด ขณะนั้นเวลา ๑๔.๐๐ น. ตรงกับเวลามาเลเซีย ๑๕.๐๐ น. ผมเห็นว่าก่อนถึงเวลา ๑๖.๐๐ น. หรือ ๔ โมงเย็นของมาเลเซียยังมีเวลาพอที่จะชมสถานที่ที่น่าสนใจในออสเตรเลียได้บ้าง เลยขออนุญาตพระคุณเจ้าไปชมวัดสโมสรราชานุประดิษฐ์ และพิพิธภัณฑิ์รัฐเคดาห์ เพราะทั้งสองแห่งนี้อยู่ใกล้กันและไม่ไกลจากวัดนิโครธารามมากนัก

ที่วัดสโมสรราชานุประดิษฐ์ หรือวัดบถการิปาตา เราได้นมัสการ

พระสยามัง เจ้าอาวาสวัย ๘๒ ปี ท่านเล่าว่าวัดนี้สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๓ ผู้สร้างคือ คุณหญิงเนื่อง นามสกุลเดิม นนทนาคร มารดาตนกูอัปดุลละห์มาน เจ้าอาวาสพยายามค้นหาภาพคุณหญิงให้พวกเราดู แต่เสียดายท่านหลงลืมไม่ทราบว่าจะวางไว้ที่ไหนเลยได้แต่ประวัติดังนี้

ประวัติผู้สร้างวัดราชานุประดิษฐ์

คุณหญิงเนื่อง เดิมชื่อ เกล็ด มีนามในภาษามลายูว่า “เมะเจ๊ะมายัลลารา” มารดาชื่อคุณนายอิม ซึ่งเป็นภรรยาหลวงของหลวงนราบดีลักษณ์ คุณหลวงดำรงตำแหน่งเป็นนายอำเภอเมืองนนทบุรีในรัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

คุณหญิงเนื่องเป็นภรรยาของเจ้าพระยาไทรบุรีคือ ท่านสุลต่านอัปดุลฮาบีด แห่งรัฐเคดาห์ เป็นมารดาของตงกูยิวา ต่ามะหงง แห่งรัฐเคดาห์ และฯพณฯ ตงกูอัปดุลรอมาน ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีคนแรกแห่งสหพันธ

รัฐมาเลเซีย คุณหญิงอุทิศที่ดินแปลงนี้สร้างเป็นวัดไทยพุทธ เพื่อบูชาพระคุณของผู้บังเกิดเกล้า เมื่อคราวถึงแก่กรรมที่กรุงเทพมหานคร

คุณหญิงเนื่องถึงแก่กรรมเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๒ ก่อนเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ประมาณ ๘-๘ เดือน

พิพิธภัณฑิ์

หลังจากนั้นเราแวะไปชมพิพิธภัณฑิ์ของรัฐเคดาห์ เป็นอาคารโบราณสองชั้นการแสดงศิลปโบราณวัตถุและการแสดงความเป็นอยู่ของชาวบ้านนั้น จัดแบบนิทรรศการ คือมีภาพหรือฉาก มีหุ่นจำลอง และมีของที่แสดงต่างสอดคล้องกันและกัน ทำให้น่าดูกว่าที่จะนำข้าวของไปกองไว้อย่างเดียว เมื่อพูดถึงพิพิธภัณฑิ์แล้วผมขอข้ามไปพูดถึงพิพิธภัณฑิ์ที่สุโหงบูจิง เส้นทางที่จะไปสุโหงบูจิดานี้ เขาจัดเป็นพิพิธภัณฑิ์ทางมานุษยวิทยา แสดงข้าวของและชีวิตความเป็นอยู่ของคนที่นี่มาตั้งแต่ยุคศรีวิชัยแล้ว ยุคที่ชาวอินเดียดินทางมาถึงแหลมมลายูดังนั้น โบราณวัตถุที่แสดงจึงมีศิลาจารึกอักษรปัลลวะ ศิวลึงค์ โยนี โทระ และเครื่องใช้ในสอยต่าง ๆ ดังแสดงไว้อย่างน่าดูผู้ที่สนใจศึกษาประวัติศาสตร์และโบราณคดียุคศรีวิชัยไม่ควรมองข้ามอย่างยิ่ง และที่สำคัญคือมาเกี่ยวข้องกับเมืองโบราณที่ปัตตานีอีกด้วย

เดินทางสู่บ้านทุ่งควาย
เมื่อเวลาใกล้ ๑๖.๐๐ น.
หรือ ๑๕.๐๐ น. ของเมืองไทย

พวกเราเรียกกลับมาที่วัดนิโครธาราม เพื่อพบกับคุณครูละเอียด และท่านมหาสังจา คุณครูกลับจากโรงพยาบาลพอดีท่านรู้สึกดีใจที่ได้พบพวกเรา คุณครูละเอียดรูปร่างผอมบาง ผิวคล้ำ พูดจาชัดเจน ท่านบอก ว่าถึงบ้านทุ่งควายแล้วจะให้พวกเราที่เป็นผู้ขายนอนที่โรงเรียน และผู้หญิงนอนที่บ้านของท่าน พร้อมกับขอบคุณที่เรานำเสบียงทรงครัด มาด้วย

จากนั้นเราออกเดินทาง ระยะทางจากอโศกสารีไปยังหมู่บ้านทุ่งควายประมาณ ๒๐ กม. ส่วนใหญ่ผ่านทุ่งนาและป่ายาง ระหว่างนั่งมาในรถคุณครูละเอียดได้เล่าถึงผลงานของท่านว่า “ฉันสอนเด็กที่นี่มาหลายรุ่นแล้ว ตั้งใจว่าจะมีครูรุ่นใหม่มาแทนเพราะเวลานี้สุขภาพไม่ดีเลย ถือเป็นโรคหัวใจต้องกินยาเป็นประจำ โชคดีที่มีลูกศิษย์คนหนึ่งคือ สุวรรณี ศิริวงศ์ เป็นผู้ช่วย ส่วนอุษาลูกสาวฉันคนหนึ่งเคยมาช่วยสอนแต่เดี๋ยวนี้เขาไปเรียนเย็บผ้าตัดเสื้ออยู่ที่หาดใหญ่”

คุณครูหยุดเล่าไปครู่หนึ่ง แล้วพูดต่อไปว่า “ชาวบ้านหรือผู้ปกครองตอนหลังมานี้ไม่ค่อยนิยมให้ลูกเรียนภาษาไทย เพราะเห็นว่าเป็นเรียนต่อชั้นสูงในโรงเรียนรัฐบาลไม่ได้ รัฐบาลไม่อนุญาตให้เปิดโรงเรียนสอนภาษาไทย อีกอย่างหนึ่งการเรียนภาษาไทยไม่สามารถไปประกอบอาชีพได้ แต่ฉันคิดว่าที่พยายามสอนเพื่อไม่ให้คนไทยลืมภาษาไทย อย่างน้อยอ่านออกเขียนได้ก็ยิ่งดี”

ท่านมหาสังจาซึ่งนั่งใกล้ผม ช่วยพูดเสริม “เวลานี้มีวัดไทยเปิด

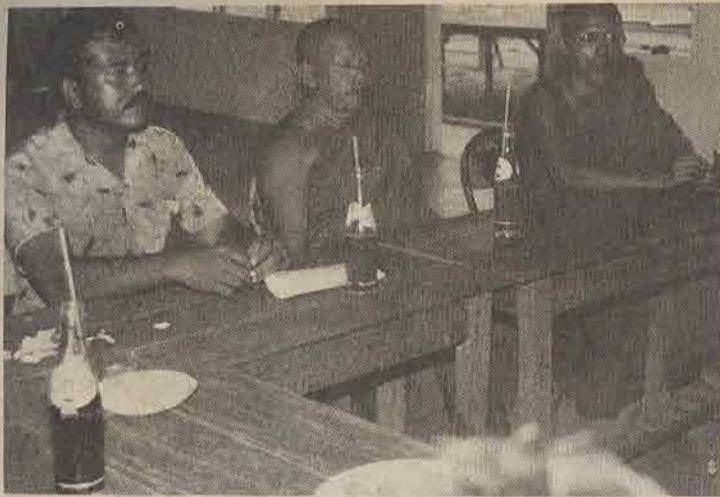
โรงเรียนวัดทุ่งควาย

สอนภาษาไทยหลายวัด ส่วนใหญ่อาศัยพระเป็นกำลังสำคัญ ที่ทุ่งควายเราสร้างโรงเรียนหลังเล็ก ๆ มีครูละเอียดเป็นกำลังสำคัญ รายได้ของครูก็อาศัยเงินมูลนิธิวัดนิโครธารามช่วยเหลือเดือนละ ๑๕๐ เหรียญ ครูผู้ช่วยเดือนละ ๑๐๐ เหรียญ”

“มีเด็กไทยสามารถไปเรียนต่อชั้นสูง หรือมีโอกาสเข้ารับราชการได้บ้างไหมครับ” ผมถามต่อ

พระคุณเจ้าตอบ “มีน้อยมาก ถ้ามีบ้างก็คือเด็กที่เรียนโรงเรียน

รัฐบาลจนมัธยมศึกษาระดับ ๕ เพราะการสอบต่อและเข้าเรียนระดับ ๖ นั้นค่อนข้างยาก และต้องใช้เวลาเรียน ระดับ ๖ ถึง ๒ ปี คือชั้น Uper 6 และ Lower 6 อย่างไรก็ตามเด็กไทยบางคนที่ยังชั้น ๕ สามารถไปเรียนนายทหาร ตำรวจ และอนามับออกมาประกอบอาชีพตามต้องการได้บ้าง อย่างลูกชายคุณครูละเอียดคนหนึ่งสอบเป็นนายทหารและได้รับเงินเดือนขั้นเริ่มต้นถ้าเทียบกับเงินไทยแล้วเป็นหมื่น ๆ ที่เดียว”

จากซ้าย นายประคิษฐ์ มั่นธรรม, เจ้าอาวาสวัดทุ่งควาย และพระมหาสังจา

การต้อนรับที่อุ้มใจ

เราหยุดรถที่วัดโพธิเจติยาราม หรือวัดทุ่งควาย โรงเรียนตั้งอยู่ในบริเวณวัดเป็นอาคารไม้ชั้นเดียว ทาสีเหลืองอ่อนดูสวยงาม พี่น้องชาวไทยบ้านทุ่งควายรวมทั้งพระครูโพธิเจติยานุสรณ์ หรือท่านมหาพร้อมมาต้อนรับพวกเราอย่างดีใจ เขาจัดโต๊ะนักเรียนเป็นรูปสี่เหลี่ยมบนโต๊ะมีน้ำอัดลมและขนมวางไว้หลายที่ เมื่อพวกเราและชาวบ้านทุ่งควายนั่งรายล้อมรอบโต๊ะแล้ว ท่านมหาสังจาได้เริ่มต้นบอกถึงความจำเป็นของพวกเราที่ติดต่อกันมาก่อนหน้านี้ จากนั้นคุณประคิษฐ์ มั่นธรรม ชายหนุ่มวัยสามสิบเศษ ร่างท้วม หน้าอูม มีเคราและหนวดดูขึงขัง ทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการหมู่บ้านทุ่งควาย พูดจาจะฉานน่าฟังนอกจากกล่าวต้อนรับแล้วได้ให้ความรู้แก่พวกเรามากมายเช่น

“ไทรบุรีหรือรัฐเคดาห์ปัจจุบันนะครับ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑๑ อำเภอ คือ (๑) เป็นดัง

(๒) โกตาสตาร์ (๓) สะ (๔) กูบังปาสุ (๕) บาลิง (๖) ปาดังเดอรับ (๗) กุลามูดา (๘) ยาน (๙) บันดรา บารู (๑๐) กูลิม และ (๑๑) เกะลังกาวิ โดยเฉพาะอำเภอที่เราอยู่นี้คืออำเภอเป็นดังหรือออกเสียงอย่างเราว่า ปะดิง แปลว่า ทุ่งนา แบ่งออกเป็น ๘ ตำบล แต่ส่วนใหญ่เราเรียกเป็นหมู่บ้าน แต่ละหมู่บ้านมีชาวไทยมากน้อยดังต่อไปนี้ครับคือ (๑) ทุ่งควาย มีคนไทย ๑๕๐ ครอบครัว

๑,๕๐๐ คน (๒) ปลาตยะไม มีคนไทย ๒๕๐ ครอบครัว ๑,๗๐๐ คน (๓) ปาดังเปลงมีคนไทย ๑๕๐ ครอบครัว ๑,๓๐๐ คน (๔) ปาดังปูซิง มีคนไทย ๘๐ ครอบครัว ๕๕๐ คน (๕) ไม้สน มีคนไทย ๘๐ ครอบครัว ๘๗๐ คน (๖) แสด มีคนไทย ๕๕ ครอบครัว ๓๕๐ คน (๗) ลำปา มีคนไทย ๑๐๑ ครอบครัว ๘๗๐ คน (๘) หลาด มีคนไทย ๗๐ ครอบครัว ๗๗๐ คน รวมความแล้วคนไทยในอำเภอเป็นดังมี ๘๔๖ ครอบครัว ๘,๑๑๐ คน”

คุณประคิษฐ์จับน้ำเย็นแล้วพูดต่อไปว่า “ไทรบุรีหรือเคดาห์ปัจจุบันมีพลเมืองทั้งหมด หนึ่งล้านสามแสนคนครับ มีคนไทยตามอำเภอต่างๆ รวมแล้วประมาณเกือบสี่หมื่นคน แต่ชนกลุ่มน้อยที่มีเปอร์เซ็นต์มากคือจีนและอินเดีย ชาวไทยที่นี้ส่วนใหญ่ทำนา และทำสวนยางบ้าง พูดถึงประเพณีและวัฒนธรรมของเราที่นี้ยังเหนียวแน่นครับ พวกผมจะนำอาจารย์ไปชมตามหมู่บ้านต่างๆ โดย

ชาวบ้านทุ่งควายที่มาร่วมกิจกรรมในคืนสุดท้าย

เฉพาะมะรินนี่ที่บ้านปลายระไม ซึ่งมีคุณอุดม รัตนประทุม เป็นประธานกรรมการหมู่บ้านเขาจัดเตรียมไว้พร้อม วันนั้นจะมีงานทำบุญสงกรานต์ด้วยครับ ที่นี้เขาทำบุญสงกรานต์วันแรก ๕ ค่ำ เดือน ๕”

หลังจากนั้นพวกเราก็สังสรรค์กับชาวบ้านตามอัยยาศรัย ผมได้ถามนายหนุ่ม สุวรรณรัตน์ อายุ ๖๗ ปี อดีตผู้ใหญ่บ้านทุ่งควาย เกี่ยวกับรายได้ ก็ได้รับคำตอบว่า “ผมมีส่วนขาย ๑๕ หลง (๑ หลง = ๔๘๔ ตารางวา) หรือประมาณ ๕๐ ไร่ เฉลี่ยแล้วเดือนหนึ่ง ๆ ขายรายได้ประมาณ ๕๐๐ เหรียญ ที่มาเลยไม่นิยมทำยางแผ่นอย่างเมืองไทยเพราะไม่คุ้มค่าแรงงาน และราคาขายปัจจุบันก็ตกต่ำ จึงนิยมทำยางก้อนคือ กรีดยางทิ้งไว้ ๓-๔ วัน จึงไปเก็บและนำไปขายครับ นอกจากนี้ผมมีที่นาอีก ๗ หลง ทำปีละ ๒ ครั้ง ครั้งหนึ่ง ๆ ได้ข้าวเปลือก ๑๓ กระสอบ กระสอบหนึ่งหนักประมาณ ๕๐-๑๐๐ กก. ตกราคา ๑๐ กว่าเหรียญ การทำนานั้นต้องใช้ทุนมากครับ เช่น จ้างรถไถหลงละ ๓๐ เหรียญ รถเก็บข้าวหลงละ ๗๐ เหรียญ ค่าจ้างค่านาหลงละ ๖๐ เหรียญ ส่วนนูนันรัฐบาลออกให้ครับ”

เกี่ยวกับการแสดงสถานภาพการเป็นพลเมืองมาเลย์นั้น คุณประดิษฐ์ มั่นธรรม บอกว่า “ก่อนหน้ามาเลเซียจะได้รับเอกราช หรือเมอเดการ์ คนไทยมีหลักฐาน คือ สูติบัตร แสดงว่าเป็นคนไทย เชื้อชาติไทยทะเบียนสามะโนคริว แสดงว่าเป็นสัญชาติมาเลเซีย ส่วน

บัตรประชาชนเริ่มทำเมื่ออายุ ๑๒ ปี และทำใหม่อีกครั้งเมื่ออายุ ๑๘ ปี เพื่อแสดงว่าเป็นชาวมาเลเซีย หลังจากมาเลเซียได้รับเอกราชแล้ว คนไทยมีหลักฐานแสดงสถานภาพ คือ สูติบัตร แสดงว่าเป็นคนไทย เชื้อชาติไทย บัตรประชาชนแสดงว่าเป็นสัญชาติมาเลเซีย”

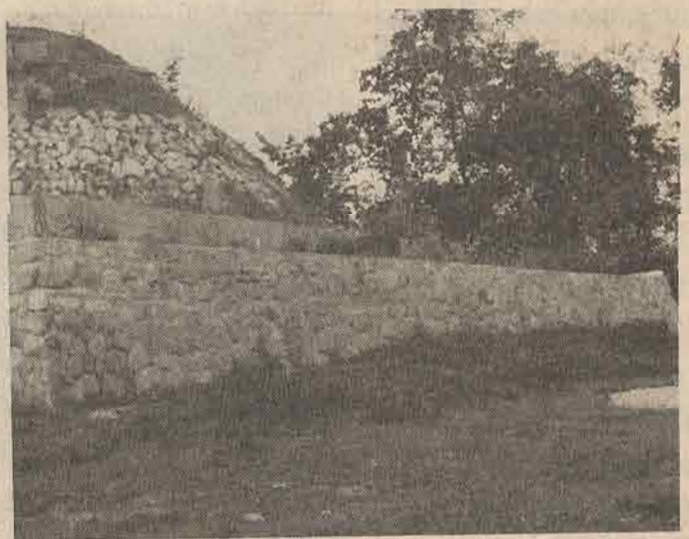
เมื่อพูดถึงสิทธิการซื้อขายที่ดินนั้น คุณประดิษฐ์อธิบายว่า “คนไทยที่มีที่ดินเป็นของตนเอง มีสิทธิขายต่อไปเฉพาะผู้ซื้อที่เป็นชาวมาเลย์ แต่ไม่มีสิทธิซื้อจากมาเลย์ อีกอย่างหนึ่งผู้ซื้อขายที่ดินต้องเป็นเกษตรกร ผู้รับราชการไม่มีสิทธิเลยครับ สำหรับคนไทยผู้เป็นเจ้าของที่ดินต้องมีบัตรที่เรียกว่า รีเซนท์ ปัตดาเนียน ออริงเซียมทางการมาเลเซียจึงยอมรับว่าเป็นเกษตรกรเจ้าของที่ดินและไม่ประสงค์กลับไปอยู่เมืองไทย”

ประธานกรรมการหมู่บ้านทุ่งควายพูดต่อว่า “คนไทยหรือชนกลุ่มน้อยซึ่งไม่มีบัตรนี้จะไม่มีสิทธิรับมรดกที่ดินด้วยครับ

ส่วนคนจีนซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยเหมือนกันก็มีปัญหาหนักไปอีกคือไม่มีสิทธิครอบครองที่ดิน บางคนมีส่วนขายสวนปาล์ม ไม่สามารถเวนคืนให้บุตรหลานตน แม้จะแต่งงานกับมุสลิมก็ไม่ใช่ผลแต่อย่างใด คนจีนบางคนจำเป็นขายที่ดินก่อนพ่อแม่ของตนถึงแก่กรรม เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาดังกล่าว ส่วนผู้ที่รับซื้อนั้นได้แก่ชาวมุสลิมมาเลย์ ซึ่งเขาเรียกว่า ภูมิปุตรา หรือลูกที่ครับ”

สหหลวงพ่อทวด

ท่านสมภารพร้อมแห่งวัดทุ่งควายเล่าให้ฟังว่า “วัดโพธิเจติยาราม อาตมาเข้าใจว่าเป็นวัดแห่งแรกของไทรบุรี อายุอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า ๖๐๐-๗๐๐ ปี ถัดมาเป็นวัดทางบาลิง และวัดทางนาซ่า ที่ฐานเจดีย์วัดอาตมามีเนินดินชาวบ้านรุ่นก่อน ๆ เล่าว่า เป็นที่วางศพหรือวางซากของหลวงพ่อเจดีย์ หรือหลวงพ่อทวดเหยียบน้ำทะเลจืด หลวงพ่อทวดถึงแก่กรรมที่หมู่บ้านไทรบุรี บางคน

เนินเจดีย์ที่ทุ่งควายซึ่งเคยเป็นที่วางศพหลวงพ่อทวด

วงดนตรีกาหลอที่ทุ่งควาย

บอกว่าที่บ้านกัวลา กัวลา จากนั้นชาวบ้านช่วยกันหามศพเพื่อเดินทางมายังเมืองไทย อาจจะไปวัดพะโคะ จังหวัดสงขลา หรือวัดช้างให้ จังหวัดปัตตานี หลายหมู่บ้านในไทรบุรี ไม้ว่าที่บาสิง ปาดัง แปลง และทุ่งควาย มีเนินดินซึ่งเคยเป็นที่วางศพหลวงพ่อเจดีย์ คือชาวบ้านหามศพท่านกันเป็นทอด ๆ คำที่หมู่บ้านไหนก็วางศพประดิษฐานไว้ที่หมู่บ้านนั้น ปัจจุบันเนินดินซึ่งเคยเป็นที่วางศพหลวงพ่อทวดชาวบ้านถือกันว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของหมู่บ้าน”

จากนั้นท่านพระครูโพธิเจติยานุสรณ์ มอญหรือญหลวงพ่ทวดให้พวกเราคนละองค์เอาไว้บูชาเพื่อความสวัสดิมงคลแก่ชีวิต

ประเพณีที่น่าสนใจ

พวกเราออกเยี่ยมเขียนชาวไทยตามหมู่บ้านทุ่งควาย ลำปา แสด ปลายละไม ปาดังแปลง และกาไหล ได้เห็นประเพณีและวัฒนธรรมบางอย่างคล้ายคลึงกับไทย ปักยี่ได้ แต่หลายอย่างที่ดำรงความ

เก่าแก่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัย ที่น่าสังเกต คือ ความสัมพันธ์ระหว่างวัดและบ้านยังเหนียวแน่น ความเป็นผู้มีศรัทธาธรรมของชาวบ้านยังเด่นชัด

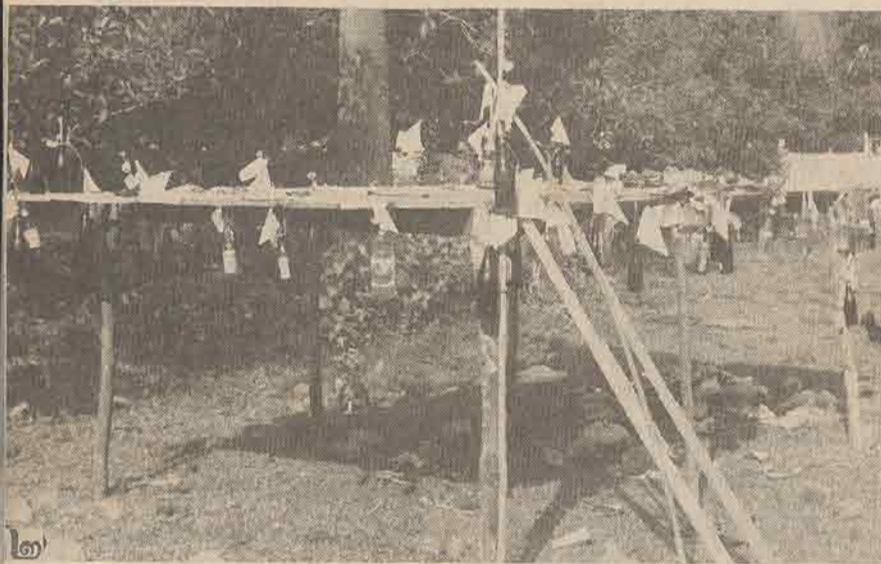
ดนตรีพื้นบ้าน เช่น กาหลอ ยังประโคนปักกลองฟังวิเวกไทยหวาน ชาวบ้านเล่าว่า นอกจากใช้เล่นในงานศพแล้ว สมัยก่อนยังใช้เล่นในงานมงคลได้ด้วย เช่น งานบวช นาค หรืองานแต่งงาน ผิดกับไทย ปักยี่ได้ใช้เล่นในงานศพอย่างเดียว และบัดนี้เลิกกันไปหมดแล้ว

ชาวบ้านส่วนมากไม่ใช้นามสกุล มักเรียกชื่อกันอย่างชาวมาเลย์ คือมีชื่อพ่อต่อท้าย เช่น นายแดง ชันออฟดำ หมายถึง นายแดงลูกนายดำ หรือนางเขียว ชันออฟขาว หมายถึงนางเขียวลูกนายขาว คำว่า ชันออฟ (Son On) นี้ ชาวบ้านออกเสียงเป็น เซนออฟ ปัจจุบันชาวไทยรุ่นใหม่นิยมใช้นามสกุลอย่างชาวไทยทั่วไป ส่วนผู้ที่ลาสิกขาบทแล้วไม่ว่าจะเป็นภิกษุหรือสามเณรจะใช้คำนำ

หน้าชื่อว่า เณร เช่น เณรชัย เณรช้อย

ที่วัดปลายละไม หรือวัดวิสุทธิประดิษฐ์ เราได้ชมงานสงกรานต์ ซึ่งไม่ตรงกับเมืองไทย คือนับวันแรม ๔ ค่ำ เดือน ๕ เป็นวันรับสงกรานต์ กลางวันมีการรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่และพระสงฆ์ กลางคืนมีพิธีรับเทวดา โดยมีพิธีตั้งร้าน ๔ เสา บนร้านมีธงสามเหลี่ยมปักคู่ไสว ชาวบ้านเรียกธงที่ปักนี้ว่า “เที๊ว” นอกจากนี้มีกระทงใส่อาหารและขนม และที่สำคัญคือตัวแทนชาวบ้านแต่ละบ้านนำขวดบรรจุน้ำประมาณครั้งขวดไปวางบนร้านนี้ ในขวดจะมีเที๊วหรือธงทำด้วยกระดาษขาวสามเหลี่ยมบางแห่งเขียนชื่อเจ้าของบ้านกำกับลงในผืนธงด้วย จากนั้นจะมีพระสวดเรียกว่าอาราธนาภูมิ ทำบัตรไหว้ภูมิ พอรุ่งขึ้นวันแรม ๕ ค่ำ เดือน ๕ ถือเป็นวันปีใหม่หรือวันสงกรานต์ ชาวบ้านจะนำขวดน้ำกลับบ้าน ซึ่งถือว่าเป็นน้ำพุทธมนต์ ส่วนธงนั้นจะนำไปปักไว้ที่ประตูรั้วบ้าน เพื่อให้เทวดาช่วยคุ้มครองป้องกันสิ่งอัปมงคลทั้งหลาย

ตอนสายของวันสงกรานต์ ชาวบ้านจะนำอาหารมาถวายพระที่วัด ถ้าเป็นข้าวและอาหารคาวจะบรรจุปิ่นโต ส่วนขนมมนมเนยจะบรรจุถาดใบใหญ่ ขนมในถาดส่วนมากมีข้าวต้มห่อในกะพ้อเป็นรูปสามเหลี่ยมข้าวต้มมัดห่อด้วยใบตอง เบ็ญข้าวหมากหรือราจีห่อด้วยใบตองแห้ง นอกนั้นมี ขนมเทียน ขนมเจาะหู ขนมรังด้อ ข้าวเหนียวกวน ขนมชั้นและสัมสุก

๑ชาวบ้านนำอาหารมาที่วัด

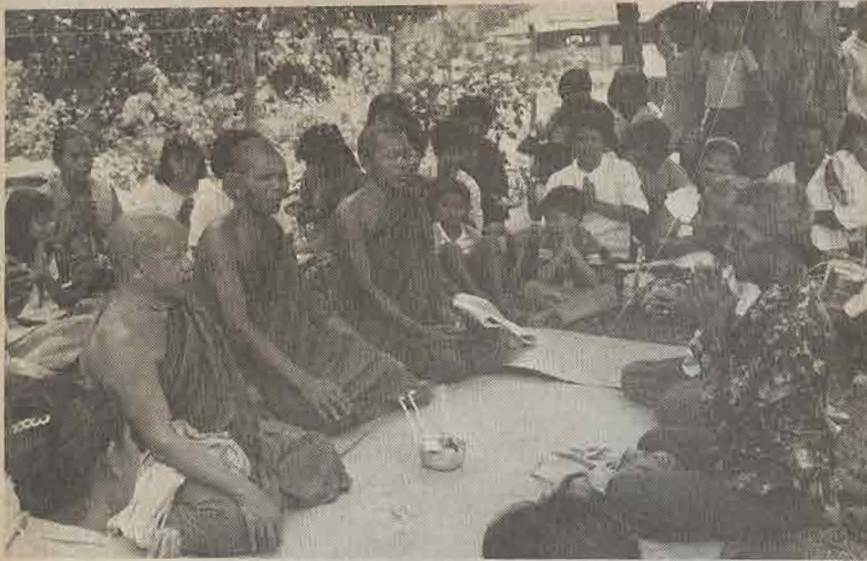
๒ร้านพิธีเซ็ญเหวดคา

๓บรรยากาศในโรงฉัน

ลูกไม้ ทุกถาดจะมีน้ำอวดลมวางไว้ ๑ ขวด ภาพที่ประทับใจคือชาวบ้าน เดิมมาที่วัดเป็นทิวแถว ไม่ว่าจะเป็ นหญิงชายคนหนุ่มคนแก่หรือลูกเล็ก เด็กแดง ต่างสวมผ้าอาภรณ์ดู หลากสี ผู้หญิงส่วนใหญ่จะนุ่งผ้า ปาเต๊ะ อย่างผู้หญิงมาเลเซียทั่วไป แต่สะคนเดินกันมาอย่างเรียบร้อย ที่เป็นถาดก็ทูนมาเหนือศีรษะ และ มือข้างหนึ่งก็หิ้วปิ่นโต

เมื่อมาถึงโรงฉันแล้วชาวบ้าน จะนำถาดและปิ่นโตมาวางไว้ ด้วยกัน ขนบข้าวต้มห่อใบกะพ้อ เอมารวมกองไว้เป็นภูเขาเลากา ภายในโรงฉันแน่นขนัดทั้งชายหญิง ต่างมีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส และ นั่งสนทนากันอย่างมีความสุข

เมื่อพระใกล้ฉันเพลก็มีพิธี ดักบด และชาวบ้านนำข้าวไปเทใส่ กาละมังใบโต ซึ่งวางไว้ที่ศาลา หลังน้อยใกล้โรงฉัน จากนั้นก็ถึง เวลาพระฉันภัตตาหาร พระทั้งหมด มี ๗ รูป ที่ผมรู้จักคือท่านพระครู โภธิเจติยานุสรณ์หรือมหาพร้อม ท่านพระครูวิสุทธิประชาชนศาสตร์ วัดปลายละไม และท่านมหาสังจา สำหรับอาหารที่ชาวบ้านนำมา ถวายนั้น ผมคิดว่าพระเป็นจำนวนมาก ร้อย ๆ ก็ฉันไม่หมดแน่ เมื่อพระ ฉ้นและให้ยถาสัพพีแล้วชาวบ้าน ต่างล้อมวงกันกินอาหาร แลผม

และคณะพลอยได้รับอานิสงส์
ไปด้วย

พอดกตอนบ่ายมีพิธีลอยแพ
ที่คลองโกล้วัด แพน้นทำด้วยไม้ไผ่
บนแพเป็นที่วางอาหารหวานคาว
บรรจุในกระถางเล็ก ๆ พร้อมกับ
รูปเทียนดอกไม้ ทั้งนี้เพื่อบูชาสิ่ง
ศักดิ์สิทธิ์พร้อมกันนำโรกภัยไข้เจ็บ
ให้หายไประแสน้ำ ก่อนจะทำพิธี
ลอยแพนั้นชาวบ้านต่างนั่งล้อมวง
ไหว้พระสงฆ์ที่ทำพิธีสวดพระพุทธร
มณฑล มีด้ายสายสิญจน์ซึ่งโยงจาก
แพมาที่พิธี จากนั้นก็ปล่อยแพ
ให้ล่องไปตามสายน้ำจึงเป็นอัน
เสร็จพิธี ทุกคนต่างแยกย้ายกันกลับ
ด้วยความอิมเอมใจ

คุณอุดม รัตนประทุม ประ
ธานกรรมการหมู่บ้านปลายละไม
บอกกับผมว่า “พูดถึงการทำบุญ
ทำทานของชาวไทยที่นี่แล้วไม่ต้อง
ห่วงเลยครับ ทุกคนถือเป็นชีวิตจิตใจ
ที่เดียว การมาวัดกันทุกคนไม่
ต้องกลัวว่าจะมีขโมยขึ้นบ้าน
เพราะที่นี่ไม่เคยปรากฏ เราไม่เคย
เห็นคนตายที่ถูกฆ่าอย่างทารุณ
ที่เห็นกันบ้างก็เกิดจากอุบัติเหตุ เช่น
32 รุสมิแล

โดนรถชน ที่เป็นเช่นนี้ ผมคิดว่า
กฎหมายของเขาเข้มงวด เป็นผลให้
ชาวบ้านและเจ้าหน้าที่ต่างเอาจริง
เอาจังไม่กล้าทำอะไรให้เกินกฎ
หมาย ทุกคนจึงอยู่กันด้วยความ
สบายใจครับ”

พระรณเมธีและหอยสังข์
วรรณกรรมพื้นบ้านของไทย
ที่แพร่หลายมาก คือ พระรณเมธี
และหอยสังข์ จนกลายเป็นตำนาน
ที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ในไทรบุรี
เช่นที่เชิงเขาสุโขงลิเมา อำเภอ
เป็นดัง มีเสาหินล่อม้าของพระรณ

และมีกระจับปิ้งของนางเมธีซึ่งเป็น
เด่นหินขนาดใหญ่ นอกจากนี้ที่ทุกแห่ง
ฮือไร ซึ่งเป็นภูเขาสูงสุดของ
ไทรบุรี เรียกว่า ภูเขาหอยสังข์
มองดูไกล ๆ คล้ายกับหอยสังข์
มหึมา เสียดยคมและคณะไม่มีเวลา
ที่จะเดินทางเข้าไปชมและถ่ายภาพ
สถานที่ดังกล่าว

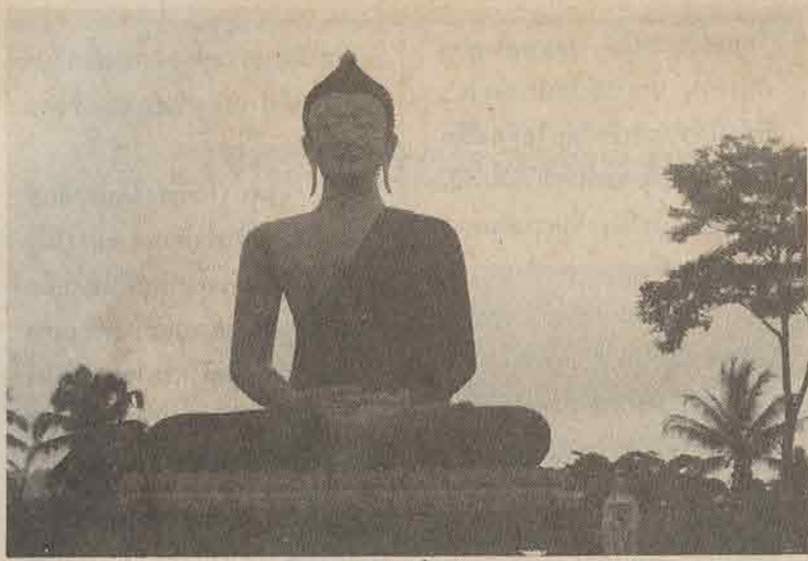
ภาษาถิ่น

สำเนียงพูดชาวไทยที่ไทรบุรี
คล้ายกับเสียงชาวจังหวัดสงขลา
และนครศรีธรรมราช ผมเข้าใจว่า
คงเป็นสมัยต้นรัตนโกสินทร์ที่มีการ
ถ่ายเทชาวนครศรีธรรมราชและ
ชาวสงขลาไปอยู่ไทรบุรี และย้าย
มุสลิมไทรบุรีไปอยู่นครศรีธรรมราช
สงขลา สุราษฎร์ธานี เรื่อยไปจนถึง
กรุงเทพฯ

คำบางคำของชาวไทยที่
ไทรบุรีมีคำอิมภาษามลายูบ้าง ภาษา
อังกฤษบ้าง แล้วนำมาดัดแปลงให้
เป็นภาษาไทยถิ่นเฉพาะตน เช่น
เรียกรถมอเตอร์ไซด์ว่า มูดู เรียกรถ

แพ-วันสงกรานต์

พระพุทธรูปองค์ใหญ่ที่วัดกาไหล

บ้สว่ารตบาช และเรียกน้ำแข็งว่า
น้ำหิน คำนี้เปลี่ยนความหมายจากคำ
มลายู เพราะคำมลายูเรียกน้ำแข็ง
ว่า “อาชบาตฺ” คืออาชบหมายถึงน้ำ
และบาตฺ หมายถึงก้อนหิน

คำไทยถิ่น ไทรบุรีโดยตรงที่
น่าสนใจหลายคำเช่น

ล้อ	หมายถึง	รถยนต์
ดุงเสื่อ	หมายถึง	กระเป่า เสื่อ
ดุงหนับเพลา	หมายถึง	กระเป่า กางเกง
ผูกท้อง	หมายถึง	ท้องผูก
กระดุกคร่อม	หมายถึง	กระดุกไห ปลาร้า
หม้อตानी	หมายถึง	หม้อทอง เหลือง
หมอปลงซาก	หมายถึง	สัปเหร่อ
ยาหญุย	หมายถึง	มะม่วง หิมพานต์
ผ้า	หมายถึง	ผ้าเช็ดหน้า
ไม้ปะโอด	หมายถึง	ไม้ปะโอด

	หรือพุดจา ไม้จักหุคม
หลักหิน	หมายถึง หลักกิโล เมตร
แป้งเดือย	หมายถึง แป้งเม็ด ๆ

นอกจากนี้การใช้คำบางคำ
แตกต่างไปจากชาวไทยโดยทั่วไป
เช่นคำกริยาบุ้ง มีมากมาย เป็นต้น
ว่า บุ่งเกือก บุ่งเว่น และ บุ่งหมวก
การใช้คำล้า มีหลายคำเช่น ล้างผ้า
ล้างผม เป็นต้น

ลายแทงที่วัดกาไหล

หมู่บ้านชาวไทยอันดับสุด
ท้ายที่เราไปเยี่ยมชมเขียนคือหมู่บ้าน
กาไหล ซึ่งอยู่ที่อำเภอเซะ หมู่บ้าน
แห่งนี้มีคนไทยตั้งบ้านเรือนอยู่
กับคั้ง เราแวะไปที่วัดกาไหล ก่อน
เข้าบริเวณวัดเห็นพุทธรูปปางนั่ง
สมาธิของคัมหีมาดูเด่นตระหง่าน
อย่างพระพุทธรูปทักษิณมิ่งมงคล
จังหวัดนราธิวาสความเด่นของ
วันนี้ก็ประการหนึ่งคือ มีต้นผลไม้
นานาพันธุ์ขึ้นต้นแผ่กิ่งก้านสาขา

ดูเขียวชอุ่มไปทั่วบริเวณ

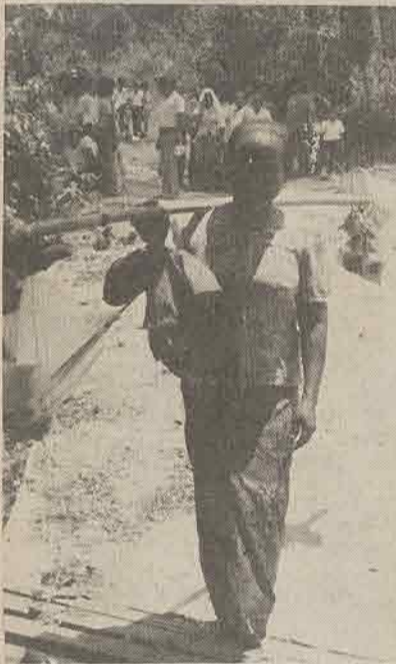
พวกเราเข้าไปนมัสการเจ้า
อาวาสคือ ท่านพระครูนิโครธธรรม
ธาดา หรืออาจารย์ป่าว ซึ่งเป็นเจ้า
คณะรัฐไทรบุรี อายุท่านประมาณ
60 ปีเศษ แต่สุขภาพยังแข็งแรง
ท่านบอกว่า “อาตมาอยู่นิ่งไม่ได้
หรือจะต้องทำโน่นทำนี่อยู่เสมอ
งานก่อสร้างอาคารต่าง ๆ ในวัด
อาตมาร่วมมือกับชาวบ้านมาโดย
ตลอด แม้แต่งานเลื่อยไม้ และงาน
หนักอื่น ๆ อาตมาทำทั้งนั้น เวลานี้
กำลังทำสระน้ำหน้าพระพุทธรูป”

พูดถึงอาจารย์ป่าวแล้ว บรรดา
นักเลงเครื่องรางของขลังรู้จัก
กันดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งตะกรุดของ
ท่านมีความขลังในด้านแคล้วคลาด
จากศาสตราวุธ เป็นที่เลื่องลือตั้งแต่
มาเลเซียมาถึงเมืองไทย

อาจารย์ป่าวยังเล่าถึงการ
เดินทางมาเมืองไทยสมัยก่อนว่า
“อาตมาเดินทางจากวัดกาไหล
เดินตามป่าตามเขาประมาณ ๔-๕
วัน ไปออกเมืองไทยที่บ้านนาไทย
เขตอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา
แม้แต่เดินทางไปปัตตานีและยะลา
ก็ใช้เส้นทางสายนี้ คือเดินผ่าน
สะบ้าย้อย มาทะลุเขตอำเภอโคก
โพธิ์ และเขตอำเภอยะหาจังหวัด
ยะลา”

ผู้ที่สนใจศึกษาเส้นทางสมัย
โบราณ มีตำนานมะโรงมหาวิงษา
กล่าวถึง เจ้าหญิงประทับข้างจาก
เมืองไทรบุรีมาสร้างเมืองที่ปัตตานี
น่าจะศึกษาเส้นทางดังกล่าวนี้
อย่างยิ่ง

ก่อนจะกราบลาท่านสมภาร
วัดกาไหล ท่านได้บอกลายแทง

หมู่บ้านแห่งนี้ให้เราขบคิดว่า
 “ทุ่งกาไหล มีไทรร่มปรก
 อ่าวทุ่งครก มีทองสองไหล
 ถ้าใครคิดได้ กินไม่รู้ลืมน”
 ลาก่อนชาวไทยที่ไทรบุรี

พวกเราพักอยู่ที่หมู่บ้านคน
 ไทยที่ไทรบุรีได้เพียง ๓-๔ วัน
 เท่านั้น จึงเดินทางกลับ ขากลับเรา
 ข้ามสะพานยาว ๑๓ กม. ที่สร้าง
 ใหม่ไปยังเกาะปิงหรือเกาะหมาก
 แวะไปพักที่วัดปิ่นบังอรในหนึ่งคืน
 พระวิเชียร ชาครธมโม ให้การ
 ค้อนรับเป็นอย่างดี ส่วนใหญ่เราใช้
 เวลาไปค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับคน
 ไทยที่ไทรบุรี ณ ห้องสมุดมหา
 34 รุสมีแล

วิทยาลัยชายน์ อาจารย์ย่นมุล
 กัทรกานู อาจารย์สอนภาษาไทย
 ที่นั่นได้ช่วยเหลือโดยไม่ต้องเสีย
 เวลามากนัก ขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้
 ด้วย จากนั้นวันรุ่งขึ้นเราเดินทาง
 กลับปัตตานี

การเดินทางเพียงเวลาอัน
 จำกัดเราได้สัมผัสอันคุ้มค่า อย่าง
 น้อยที่สุดเราได้เห็นสภาพความเป็น
 อยู่ของชาวไทยที่ไทรบุรี ที่เขาอยู่
 กันด้วยความสงบสุข ดำรงชีวิต
 อย่างสมถะและซื่อประเพณีและ
 วัฒนธรรมที่สืบทอดมาจากบรรพ-
 บุรุษอย่างเหนียวแน่น ถ้าเปรียบ
 เทียบกับชาวไทยในประเทศไทย
 แล้ว จะแตกต่างกันเพราะประเพณี

และวัฒนธรรมของเราทางนี้เปลี่ยน
 แปลงไปกับอิทธิพลของสังคม
 ปัจจุบันอยู่ทุกขณะ

จากน้ำใจที่เราได้ประจักษ์
 นั้นได้ประทับใจพวกเราอย่างไม่รู้
 ลืม จึงขอขอบคุณท่านที่ช่วยเหลือ
 พวกเราอยู่ตลอดเวลา คือท่านมหา
 สัจจา แห่งวัดนิโครธาราม ถัดมา
 คือ คุณประดิษฐ์ มั่นธรรม คุณ
 สมชาย อนันตพันธ์ และครอบครัว
 คุณถวัลย์ คุณครูละเอียด ศิริพันธ์
 แห่งหมู่บ้านทุ่งควาย ตลอดจนถึง
 คุณอุดม รัตนประทุม และคุณ
 เพียง รัตนบริสุทธ แห่งบ้านป่าดง
 แปลง □

